

VANHUS- TYÖN LUOVEMMAT KASVOT

Opas luovien toimijoiden ja
hoivakotien yhteistyöhön

VANHUSTYÖN LUOVEMMAT KASVOT
Opas luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyöhön

LuovaHoiva-yhteistoimintamalli

© Iris Humala, Pirjo Saarinen, Anna Lahtinen, Petteri Saloranta,
Martti Asikainen ja Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Haaga-Helia julkaisut 4/2023

Graafinen suunnittelu ja taitto: Anne Kaikkonen / timangi.fi

ISSN 2342-2939

ISBN 978-952-7474-30-3

Helsinki, 2023

Sisällys

Lukijalle 4

1. Oppaan tavoite ja tarkoitus 7

2. Luovan ja hoiva-alan yhteistyöllä kohti
luovempaa vanhustyötä 10

LuovaHoiva-yhteistoimintamalli 10

Luovan ja hoiva-alan yhteistyön toimijat ja roolit 14

Yhteistyön hyödyt eri toimijoille 16

Yhteistyön edellytykset ja kehittämiskohteet 21

3. Käytännön vinkit luoville toimijoille ja
hoivakodeille yhteistyön onnistumiseksi 26

4. Toimialarajoja ylittävällä yhteistyöllä kohti
toiminnan uudistamista 30

Aiheeseen liittyviä julkaisuja 32

Liite: LuovaHoiva-yhteistoimintamallin kehitysvaiheet
ja menetelmät 34

Lukijalle

Luovuus on uteliaisuutta katsella maailmaa uudesta kulmasta

– Runoilija Elina Salminen

"Vanhustyön luovemmat kasvot" -opas syntyi "Elossa! Luovaa alaa ja hoivakoteja elvyttämässä yhteiskehittämällä" -hankkeessa. Hanke sai alkunsa tarpeesta kytkeä yhteen ikääntyneiden hoivakodit sekä luovan alan toimijat koronapandemian jälkeen. Hankkeessa elävöitettiin ja rikastettiin hoivakotien elämää tuomalla luovat menetelmät osaksi asukkaiden ja työntekijöiden arkea.

Hanke toteutettiin vuosina 2021–2023 kolmen pääkaupunkiseudun suuren ammattikorkeakoulun Laurean, Metropolian ja Haaga-Helian yhteistyönä. Uudenaan liiton rahoittaman hankkeen yhteistyökumppanina toimi hoivapalveluita tarjoava Helsingin Seniorisäätiö.

Elossa!-hankkeessa oli mukana yhteensä yhdeksän kuvataiteen, musiikin ja draaman alan luovaa toimijaa, jotka järjestivät hoivakodeissa luovia työpajoja sekä kehittivät yrityssparrausten avustuksella omia liiketoimintaideoitaan ja oman osaamisensa esille tuomista. Kertyneiden kokemusten ja tutkimustiedon pohjalta tuotettiin Elossa! Vanhustyön luovemmat kasvot -podcast sekä opas luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyöhön.

Rahoittajan tuki, hankehenkilöstön osaaminen ja yhteinen innostuminen olivat Elossa!-hankkeen keskeiset onnistumisen edellytykset. Emme olisi saavuttaneet näin vaikuttavia tuloksia, mikäli mukaanamme ei olisi ollut vahvoja luovan alan ammattilaisia ja heidän kykyään kohdata ikäihmisiä sekä hoitohenkilökuntaa, Helsingin Seniorisäätiön esimiehet sekä henkilökunta ovat toivottaneet meidät aina tervetulleiksi ikäihmisten arkeen ja antaneet tilaa kokeilla asioita.

Myös ohjausryhmä on omalla kokemuksellaan ja näkemyksellään ohjannut tätä hanketta oikeaan suuntaan. Siksi haluankin kiittää sydämestäni kaikkia, jotka ovat olleet matkassa mukana tekemässä, kokemassa, oppimassa ja luomassa uutta ymmärrystä luovemmasta vanhuudesta!

Mäntsälässä 15.2.2023

Elossa!-hankkeen projektipäällikkö
Sanna Soini

1

Oppaan tavoite ja tarkoitus

Nopeasti ikääntyvä väestö tuo mukanaan uudenlaisia yhteiskunnallisia haasteita, kuten työvoiman riittämättömyyttä sekä sosiaali- ja terveystalouden suurempaa kysyntää. Ikääntymisen voi silti nähdä myös mahdollisuutena rakentaa uusia kumppanuuksia, pilotoida innovatiivisia ratkaisuja ja toimintamalleja, suunnitella uusia tuotteita ja palveluita sekä vahvistaa paitsi työelämän myös organisaatioiden uudistumiskykyä. Useimmat ikäihmiset toivovat vanhuudeltaan enemmän virikkeitä, sosiaalisia kontakteja ja kanssakäymistä läheistensä kanssa. Luovan toiminnan avulla hoivakotien toimintaympäristöön voidaan tuoda taide- ja kulttuurihyvinvointia ja rakentaa tällä tavoin uudenlaista merkitystä asukkaiden jokapäiväiseen elämään. Samalla se vahvistaa hoivakotien asukkaiden ja henkilökunnan osallisuutta sekä keskinäistä vuorovaikutusta heidän välillään. Hoivakotien arjen ei tulisi olla pelkkää lääkehoitoa, hygieniaa, terveydestä huolehtimista ja ravitsemusta. Tärkeiden hoitotarpeiden lisäksi ikäihmiset tarvitsevat myös sosiaalisia suhteita, keinoja itseilmaisuuksiin sekä tunnetta kuulumisesta yhteisöön ja osaksi yhteiskuntaa.

Käytännön kokeiluista kohti yhteistoimintamallia

Vanhustyön luovemmat kasvot on opas luovan alan toimijoiden ja hoivakotien väliseen yhteistyön kehittämiseen. Oppaan kimmokkeena toimi Uudenmaan liiton vuosina 2021–2023 rahoittama Elossa! Luovaa alaa ja hoivakoteja elvyttämässä yhteiskehittämällä -hanke, jossa kartoitettiin luovan toiminnan harjoittamista Helsingin Seniorisäätiön hoivakotien osastoilla. Hankkeen yhteydessä

järjestettiin luovia työpajoja, joissa testattiin erilaisia luovia palvelumalleja hoivakotiympäristössä. Samalla luovien alojen toimijoita valmennettiin liiketoiminnan kehittämisen saralla ja ikäihmisten kohtaamisessa.

Hankkeen tuloksena kehitettiin ja validoitiin hoivakotien ja luovien alojen uudenlaiseen yhteistyöhön ja ekosysteemiseen ajatteluun pohjautuva LuovaHoiva-yhteistoimintamalli, jonka avaaminen ja esittely on tämän oppaan keskeisin sisältö. Oppaasta löytyy useita yhteistyöhön ja sen syventämiseen liittyviä käytännön vinkkejä. LuovaHoiva-yhteistoimintamallin kantavana ajatuksena on toimialarajoja ylittävän yhteistyön kehittäminen. Oppaan luettuasi ymmärrät LuovaHoiva-yhteistyömallin periaatteet ja kykenet soveltamaan sitä omassa toimintaympäristössäsi.

Oppaasta on hyötyä useille toimijoille

Vanhustyön luovemmat kasvot on suunnattu erityisesti hoivakodeille ja luovan alan toimijoille, mutta oppaasta voi olla hyötyä myös välillisesti näiden kanssa tekemisissä oleville toimijoille. Hoivakotiympäristössä oppaan annista hyötyvät erityisesti johtamis- ja esihenkilötehtävissä työskentelevät tahot. Hoitajat ja aktiivisessa asukastyössä toimivat henkilöt puolestaan voivat hakea oppaasta uusia ideoita työhönsä ja työyhteisöönsä. Opas auttaa myös luovan alan toimijoita hahmottamaan eri tekijöitä ja vaikuttimia, jotka vaikuttavat luovan toiminnan toteutumiseen hoivakotiympäristössä. Luovien alojen ja hoivakotien kattojärjestöt sekä kunta-alan vaikuttajat puolestaan voivat hyödyntää opasta kehittäessään ja toteuttaessaan toimialarajoja ylittäviä yhteistyön toimintamalleja. LuovaHoiva-malli luo edellytykset yhteistyön käytännön pilotoinnille.

 Toivoisin, että hoitajille ja johdolle tulisi ymmärrys siitä, että luova toiminta, taide ja kulttuuri monessa muodossaan kuuluu osana asukkaan kokonaisvaltaista hoitoa. Toivoisin, että lupa tehdä luovasti muuttuisi asenteeksi myös hoitotyössä.

Hoivakodin edustaja Elossa!-hankkeen kartoituksessa 2021

The image features a solid light blue background. Overlaid on this background are several white, hand-drawn scribbles. These scribbles consist of various loops, swirls, and elongated, parallel lines, resembling abstract calligraphy or doodles. In the center of the page, the number '2' is printed in a bold, white, sans-serif font.

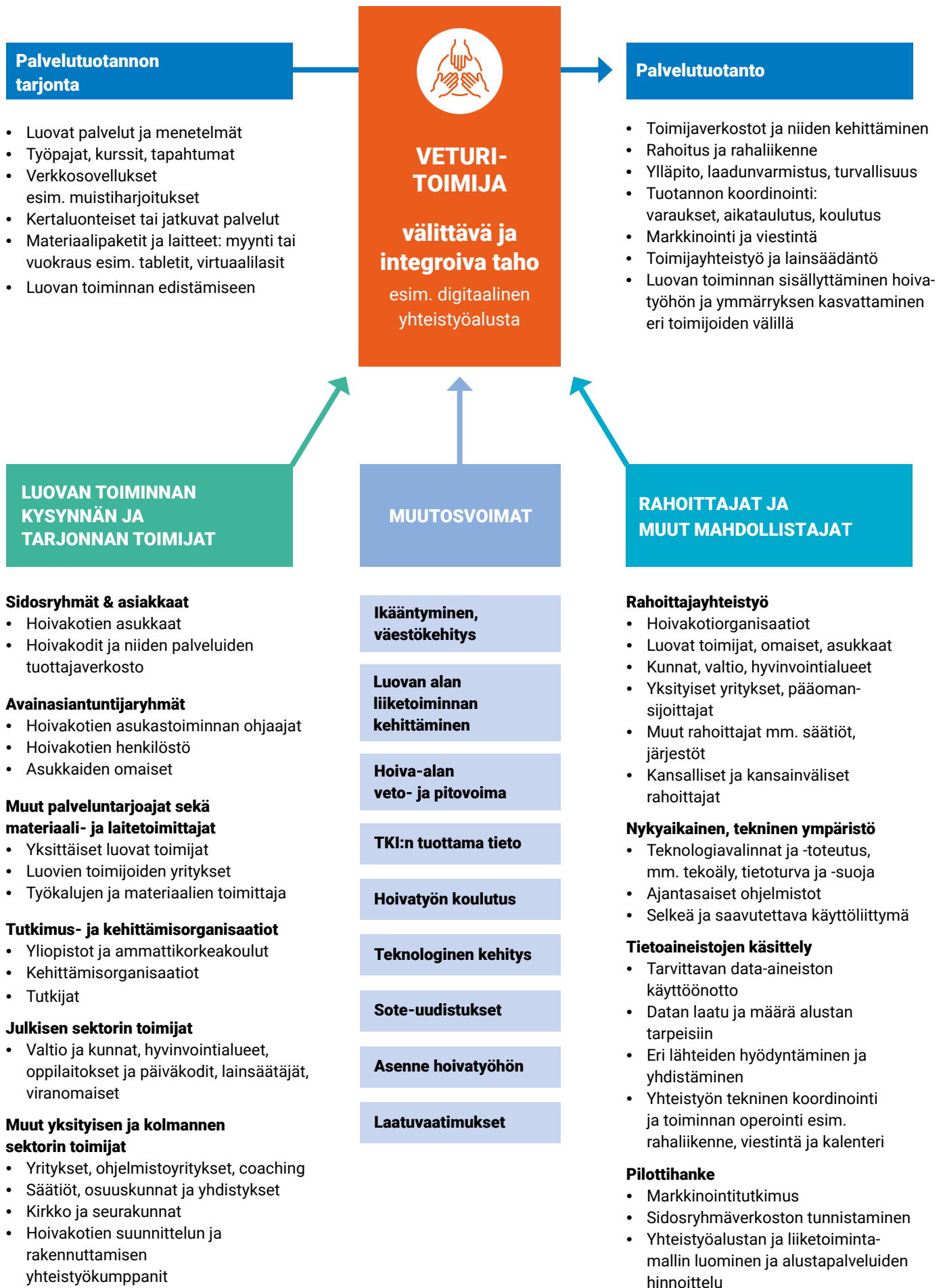
2

Luovan ja hoiva-alan yhteistyöllä kohti luovempaa vanhustyötä

Tässä luvussa esitellään hankkeessa tuotettu LuovaHoiva-yhteistoimintamalli, yhteistyön toimijat, koetut hyödyt eri toimijoille sekä yhteistyön edellytykset ja kehittämiskohteet.

LuovaHoiva-yhteistoimintamalli

Elossa! Luovaa alaa ja hoivakoteja elvyttämässä yhteiskehittämällä -hankkeessa Haaga-Helia, Laurea ja Metropolia ammattikorkeakoulut (3AMK) tuottivat yhteistoimintamallin nimeltä LuovaHoiva yhdessä luovien alojen toimijoiden sekä Helsingin Seniorisäätiön hoivakotien henkilökunnan kanssa (kuva 1). LuovaHoivan keskiössä on välittävä ja eri tahoja toisiinsa integroiva taho eli eräänlainen veturitoimija, jonka tarve nousi selkeästi esiin hankkeen eri vaiheissa. Välittävänä ja integroivana tahona voi toimia esimerkiksi sitä varten luotu digitaalinen palveluportaali, joka tukee luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyön kehittymistä tarjoamalla suuntia uusille kehittämiskumppanuuksille, liiketoimintamahdollisuuksille ja yhteistyön rahoitusratkaisuille.

Kuva 1. LuovaHoiva-yhteistoimintamalli luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyöhön.

Luovien alojen ja hoiva-alan yhteistyön kehittämisen tarvetta puoltavat monet yhteiskunnallisesti merkittävät muutokset, kuten esimerkiksi väestön ikääntyminen, sote-uudistus sekä digitalisoituminen ja teknologinen kehitys. Myös luovien alojen liiketoiminnallisten ulottuvuuksien sekä hoiva-alan työntekijöiden saataavuuden ja sitoutuneisuuden kehittämisen tarve ovat tunnistettu yhteiskunnallisesti merkittäviksi haasteiksi, jotka onnistuessaan toisivat kaivattua turvaa ja vakuutta aloille. Luovia aloja sekä hoitoalaa yhdistää myös aloilla vallitseva pysyvä muutoksen tila ja sen mukanaan tuoma vaatimus kouluttautumisesta, joka vaatii paitsi uudistumista myös halua kehittyä.

Elossa!-hankkeessa hoitohenkilökunnan asenne ja osallisuuden tiedostaminen luovaan hoivatyöhön ja hoivatyön laadun kehittämiseen koettiin keskeiseksi muutosvoimiksi tavoitteiden saavuttamisessa. Vuoden 2023 alussa käynnistyneet hyvinvointialueet sekä teknologioiden ja digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen hoivatyössä voimistavat uudistumisen ja yhteistoiminnan tarvetta entisestään, joka puolestaan vaatii entistä enemmän asennetta ja osallistumista hoitohenkilökunnalta. Hoivakotien on myös varauduttava edistämään henkilöstön sisältä kumpuavaa kokeiluhaltua ja edistettävä heidän kykyään muuntautua, jotta luova toiminta integroituisi osaksi arvokasta vanhuutta. Täyden hyödyn saavuttaminen ja yhteisen toimintamallin löytäminen vaatii myös sitoutumista luovaan toimintaan pitkäjänteisesti, jotta toiminnasta voitaisiin kerätä luotettavaa tutkimustietoa, joka mahdollistaisi luovan toiminnan vaikuttavuuden arvioinnin sekä lisäksi yleistä ymmärrystä sen kautta syntyvästä lisäarvosta ja hyödyistä.

Veturitoimijan tärkeimmät tehtävät ovat:

- toimijaverkostojen ja -yhteistyön rakentaminen ja kehittäminen
 - rahoituksen ja rahaliikenteen hoitaminen
 - yhteistoiminnan ylläpito ja kehittäminen
 - markkinointi ja viestintä
 - laadunvarmistus
 - tietosuojan ja -turvan varmistaminen
 - toimintojen koordinointi, kuten varaukset, aikataulut ja koulutus
 - lainsäädännön huomioiminen toiminnassa
 - asenteiden ja ymmärryksen lisääminen eri toimijoiden välillä.
-

Tuotettavia kertaluonteisia tai jatkuvia palveluita ovat erilaiset luovat palvelut ja menetelmät, hoitotyötä tukevat palvelu- tai kulttuuripaketit, työpajat, kurssit sekä tapahtumat ja verkkosovellukset, kuten esimerkiksi muistiharjoitukset ja äänikirjat. Palveluiden lisäksi luovat toimijat voivat myydä tai vuokrata luovaan toimintaan liittyviä materiaaleja ja laitteita, kuten esimerkiksi tablettitietokoneita, virtuaalilaseja, digitaalisia pelejä sekä älyseiniä ja aistihuoneita.

Kysymys yhteistyön rahoituksesta nousi Elossa!-hankkeessa toistuvasti esiin. Luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyötä välittävä ja integroiva veturitoimija edellyttää toimiakseen toiminnan rahoituksen. Hankkeessa tehtyjen kartoitusten pohjalta on todennäköistä, että yhteistyön rahoitus on kerättävä useista eri lähteistä. Mahdollisia lähteitä voisivat olla esimerkiksi hoivakotiorganisaatiot, luovat toimijat, omaiset ja hoivakotien asukkaat, kunnat, valtio ja hyvinvointialueet, yksityiset yritykset ja pääomansijoittajat sekä muut rahoittajat, kuten erilaiset säätiöt ja järjestöt sekä kehittämistyötä rahoittavat kansalliset ja kansainväliset tahot.

Veturitoimijan toteutuessa digitaalisena palveluportaalina on tärkeää saada verkostoyhteistyöhön mukaan myös tämän yhteistyöalustan tekniseen toimivuuteen ja toiminnallisuuteen liittyvää osaamista ja osaajia. Näitä ovat esimerkiksi teknologiavalintoihin ja -toteutukseen liittyvät asiat, kuten tekoäly, tietoturva ja -suoja, selkeä ja saavutettava käyttöliittymä sekä ajantasaiset ohjelmistot. Myös tietoaaineistojen asianmukainen ja turvallinen käsittely edellyttää asiantuntijuutta. Tämän lisäksi myös alustan kehittämiseen tulee panostaa, jotta se tarjoaisi uusia ja ajanmukaisia ratkaisuja yhteistyön helpottamiseksi.

” Veturitoimija voi toteutua myös digitaalisena palveluportaalina.

Luovan ja hoiva-alan yhteistyön toimijat ja roolit

Hoivakotiorganisaatiot ja hoivakodit
Rahoittajat toiminnan mahdollistajina
Luovat toimijat
Yhteistyötä koordinoiva tah
Hoivakotien henkilöstö
Hoivakotien asukkaat
Tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot
Asukkaiden omaiset
Hyvinvointialueet
Kunnat ja kaupungit
Lainsäätäjät ja viranomaiset
Kolmas sektori
Arkkitehdit
Seurakunnat
Muut: hankkeet, oppilaitokset

Taulukko 1. Luovan alan ja hoivakohtien yhteistyön toimijaryhmät.

Elossa!-hankkeen aineistojen perusteella (liite 1) luovien alojen ja hoivakotien yhteistyön toimijaryhmiksi tunnistettiin taulukossa 1 kuvatut toimijat. LuovaHoiva-yhteistoimintamallissa (kuva 1) toimijat on jaoteltu kuuteen eri ryhmään:

Asiakkaita ja sidosryhmiä ovat hoivakotien asukkaat sekä hoivakodit ja niiden palveluiden tuottajat.

Avainasiantuntijoita ovat hoivakotien asukastoiminnan ohjaajat, hoivakotien henkilöstö ja asukkaiden omaiset.

Muiden palveluiden sekä materiaalien ja laitteiden toimittajaryhmä koostuu yksittäisistä luovista toimijoista tai heidän yrityksistään sekä työkalujen ja materiaalien toimittajista.

Tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot tutkijoineen toimivat uuden tiedon ja yhteisen ymmärryksen tuottajina ja välittäjinä, eri toimijoiden yhteen saattajina, tukijoina sekä rahoituksen hakijoina.

Julkisen sektorin toimijat linkittyvät luovien alojen ja hoivakotien yhteistyöhön. Niitä ovat esimerkiksi kunnat, valtio, hyvinvointialueet, oppilaitokset ja päiväkodit sekä lainsäätäjät ja viranomaiset.

Muita yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoita ovat muun muassa ohjelmistoyritykset, yhdistykset, säätiöt, osuuskunnat, kirkko ja seurakunnat sekä hoivakotien suunnittelun ja rakennuttamisen yhteistyökumppanit.

” LuovaHoiva-malli tarjoaa mahdollisuuksia useille toimijoille tuottaa yhdessä luovempaa hoivaa ikäihmisille.

Veturitoimija luo ja ylläpitää kannattavaa palveluportaalia sekä koostaa ja tarjoaa laadukkaita luovan toiminnan palveluita selkeinä kokonaisuuksina hoivakotiympäristöön. Se on kuin silta tai liitos, joka yhdistää eri toimijoita ja hankkii toiminnalle rahoitusta. Lisäksi veturitoimijan tehtävänä on toiminnan vaikuttavuuden kasvattaminen sekä esilletuominen markkinoinnin ja viestinnän keinoin. Veturitoimija myös tukee luovien toimijoiden palveluiden ja tuotteiden yhteiskäyttämistä eri toimijoiden kesken, joka auttaa heitä kehittämään ja hinnoittelemaan palveluitaan tehokkaammin sekä verkostoitumaan ja luomaan pitkäaikaisia asiakassuhteita hoivakoteihin. Suhdeverkostojen kehittyminen edistää myös luovien alojen toimijoiden kilpailukykyä, jolla on positiivinen vaikutus heidän työllistymiseensä ja taloudellisesti kannattavaan yrittäjyyteen. Veturitoimija etsii tarvittaessa kehityskumppaneita luovalle toimijalle, jos tämän omat kehittämisesurssit eivät riitä tekemään toiminnasta kannattavaa.

Yhteistyön hyödyt eri toimijoille

LuovaHoiva-toimintamalli mahdollistaa veturitoimijan koordinoimana uudentyyppisten palvelukokonaisuuksien tarjoamisen. Samalla se luo työmahdollisuuksia, uutta yrittäjyyttä sekä uusia innovaatioita. Elossa!-hankkeen eri toimijaryhmät kokivat luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyön tuottavan runsaasti lisäarvoa paitsi asukkaille, luoville toimijoille, hoivakodeille ja niiden henkilöstölle myös yhteistyötä koordinoivalle taholle eli veturitoimijalle.

Luovalla toiminnalla voidaan edistää **asukkaiden** hyvinvointia laaja-alaisesti: luovat menetelmät vahvistavat motorisia, kognitiivisia ja sosiaalisia taitoja. Luova toiminta tuo myös vaihtelua, virkistystä ja viihdykettä arkeen kohentaen samalla mielialaa. Se tukee yhteisöllisyyttä, itseilmaisua ja lisää asukkaiden ja hoivahenkilöstön välistä vuorovaikutusta. (Kuva 2.)

Kohentaa mielialaa
Aktivoi motoriikkaa
Tarjoaa ajanvietettä ja viihdykettä
Tarjoaa virkistävää vaihtelua normaaliin arkeen
Lisää asukkaiden välistä vuorovaikutusta
Tukee ryhmäytymistä, tunnetta porukkaan kuulumisesta
Tuo lisää keinoja itseilmaisuun
Lisää yhteisöllisyyttä
Aktivoi muistia
Rentouttaa
Rauhoittaa
Vähentää levottomuutta
Vähentää syrjäytymistä

Kuva 2. Luovan ja hoiva-alan yhteistyön hyödyt hoivakotien asukkaille.

Elossa!-hankkeeseen osallistuneet **luovat toimijat** kokivat oman osaamisensa tuovan hoivakotien asukkaiden elämään lisää merkityksellisyyttä sekä tarjoavan heille mahdollisuuden ilmaista itseään, vaikka heidän kommunikaatiotaitonsa olisivat muutoin alentuneet. Samalla he kokivat tuottavansa tutkimus- ja kehittämisorganisaatioille enemmän ymmärrystä luovista aloista ja luovien menetelmien mahdollisuuksista sekä toisaalta hyötyvänsä itse tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden tuottamasta uudesta tiedosta ja niiden tarjoamista työkaluista.

”
**Kuntouttavasti toteutettuna
luovalla toiminnalla voidaan edistää
asukkaiden hyvinvointia laaja-alaisesti.**

**Yleinen hyvinvointi ja elämänlaatu
sekä aktiivinen toimijuus
osana ympäristöä mahdollistuu.**

**Luovat toimijat kokivat yhteistyön hoivakotien kanssa
tarjoavan seuraavia hyötyjä:**

- lisää ymmärrystä hoiva-alasta
- monipuolistaa työkuva
- edistää oman osaamisen esilletuomista ja markkinointia
- lisää ymmärrystä oman toiminnan hinnoitteluun
- tarjoaa uusia työmahdollisuuksia
- lisää verkostoitumista ja yhteistyökumppanuuksia
- edistää liiketoiminta- ja yrittäjyysosaamista.

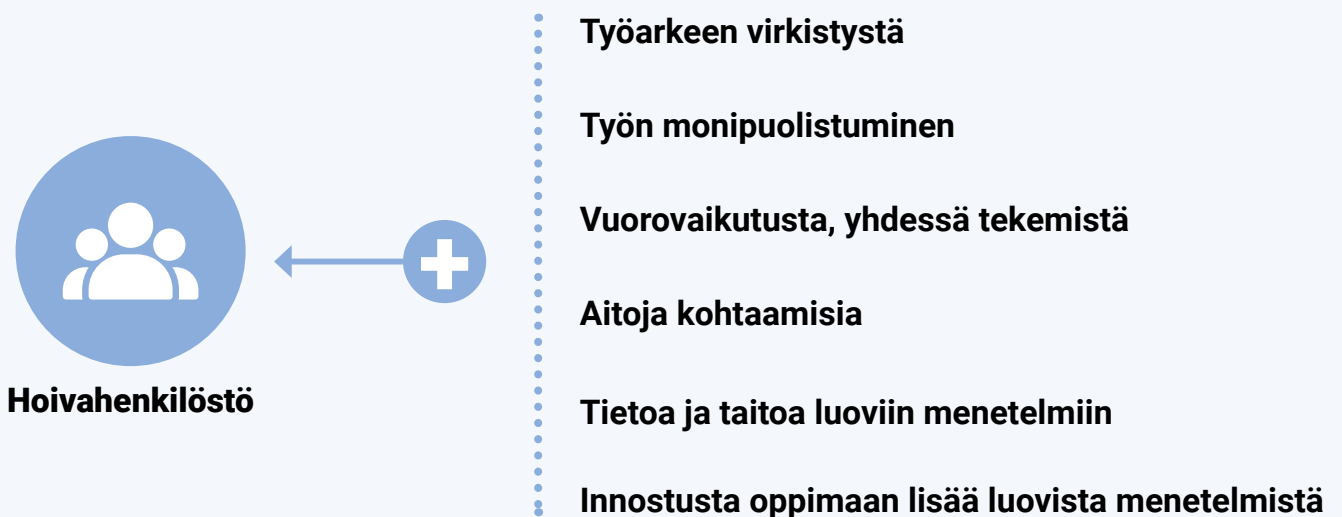
Luovan toiminnan hoivakodin asukkaille tuottama lisäarvo auttaa luovia toimijoita hahmottamaan toimivien liiketoimintamallien rakentamista sekä keinoja oman osaamisen brändäykseen.

Hankkeeseen osallistuneet luovat toimijat kokivat, että lisätietoa tarvitaan etenkin hoivakotien asukkaiden toiveista ja tarpeista sekä luovan toiminnan merkityksellisyydestä hoivatyössä. Ymmärryksen puutetta on myös siitä, miten luovaa toimintaa hoivakodeissa voitaisiin kehittää passiivisen kuuntelemisen ja vastaanottamisen sijaan entistä osallistavammaksi, ja miten hoivatyötä ja sen koulutusta voitaisiin uudistaa kohti ihmisen kokonaisvaltaista hoitoa. Luovien toimijoiden näkökulmasta yhteistyö hoitajien kanssa tuottaa molemminpuolista lisäarvoa, jonka vuoksi hoitajia tulisikin kannustaa yhteistyöhön paljon nykyistä enemmän.

Hoivakotien henkilöstön mielestä hoivakodit tarjoavat luoville toimijoille ainutlaatuista tietoa ihmiselämän viimeisistä vuosista ja arvokkaasta vanhuudesta. Samalla he saavat hiljaista tietoa eri tavoista kohdata ikäihmisiä arjessa. Hoitajat kokivat, että luova toiminta tuottaa arvoa hoivakotien asukkaille uudella tavalla tunneheräämisinä, aktivoitumisena ja innostumisena sekä yhteisenä tekemisenä ja elämyksinä heille ja heidän omaisilleen, sillä hoitajien lisäksi myös omaiset hyötyvät siitä, kun heidän läheisensä voivat hyvin ja viihtyvät hoivakodissa.

Henkilöstön mukaan luovat toimijat tuovat hoivakodin asukkaille kaivattua vaihtelua ja uusia aistiärsyksiä muuten melko rajattuun hoivakotielämään. Samalla he myös monipuolistavat hoivakodin henkilöstön työtä positiivisella tavalla. Hoitajat puolestaan saavat työkalupakkeihinsa tarpeellisia luovan toiminnan työkaluja ja käytännön esimerkkejä siitä, miten erilaisia luovia menetelmiä voidaan sisällyttää hoivakotien arkeen. Lisäksi he oppivat erilaisia tapoja ihmiselämän ja sen merkityksellisyyden ymmärtämiseen saaden tällä tavoin innostusta oppia lisää luovista menetelmistä (kuva 3).

Luova toiminta voi myös auttaa hoitajia kohtaamaan hoivakotien asukkaat hieman eri näkökulmasta – aidosti ja ilman ennakkoluuloja tai sairauden tuomaa roolia. Samalla se monipuolistaa heidän työtään. Yhteenvetona kai voisi sanoa, että luovan toiminnan kautta syntyvät elämyskokemukset vaikuttavat myönteisesti asukkaiden mielen hyvinvointiin, hoitotyöhön sekä hoivahenkilöstön työhyvinvointiin tuoden näin lisäarvoa koko toimintaympäristöön.

Kuva 3. Hoivahenkilöstön kokemat hyödyt yhteistyöstä luovien toimijoiden kanssa.

Luovien menetelmien myönteistä vaikutusta hoivahenkilöstön työhyvinvointiin kuvaavat seuraavat hoitajien kommentit:

- Auttaa jaksamaan ja tunnistamaan omia voimavaroja. Hetken irtiotto.
- Työn monipuolisuus tulee näkyväksi.
- Työyhteisön jäsenet saavat mahdollisuuden tutustua toisiinsa hieman erilaisessa kontekstissa ja saattavat löytää uusia puolia toisistaan sekä asukkaista.
- Auttaa näkemään asukkaan kokonaisvaltaisesti ja näin näkee työnsä laajemmasti.
- Yhteinen tekeminen, yhteisen tekemisen äärelle hakeutuminen luo mahdollisuuksia aitoon kohtaamiseen ja jaetusta kokemuksesta keskusteluun.

Luova toiminta tarjoaa uusia ideoita, toimintatapoja ja mahdollisuuksia asukkaiden ja hoivahenkilöstön lisäksi myös hoivakodeille. Luovan toiminnan kautta hoivakodit voivat uudistaa toimintakulttuuriaan yhteisöllisemmäksi, kehittää toimintansa laatua sekä toteuttaa niille asetettuja tulostavoitteita (kuva 4). Luovan toiminnan ammattilaisten avulla hoivakodeille tarjoutuu mahdollisuus vahvistaa omaa brändiään, imagoaan sekä houkuttelevuuttaan asiakkaiden ja heidän omaistensa silmissä. Samaan aikaan vaihtelevuutta ja uusia ideoita työpäivään synnyttävä luova toiminta voi toimia myös tärkeänä veto- ja pitovoimatekijänä hoivakotien henkilöstön keskuudessa.

Hoivakodit

Yhteisöllinen toimintakulttuuri

Maine ja tunnettuus

Vetovoima, houkuttelevuus

Pitovoima, sitoutuminen

Toiminnan laatu

Tulostavoitteiden toteutuminen

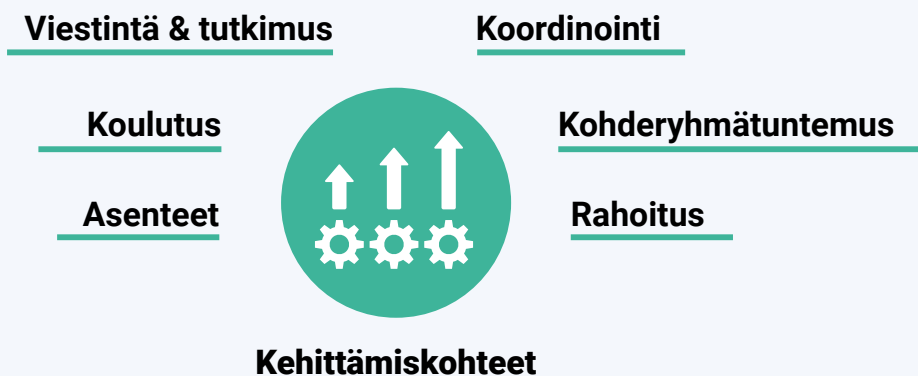
Kuva 4. Hyödyt hoivakodeille yhteistyöstä luovien toimijoiden kanssa.

Tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot voivat tarjota luovan alan toimijoille uusia näköaloja siihen, mitä luova toiminta voi olla ja kenelle sen voi suunnata. Tutkimus- ja opetustyön kautta ne voivat tukea luovan alan toimijoiden uuden osaamisen kehittymistä ja kaikkia osapuolia hyödyttävien yhteistyömahdollisuuksien rakentumista. Lisäksi tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden ja tutkijoiden tuottama uusi tieto tukee hoitajien asenteiden kehittymistä kohti osallistavampaa hoitotyötä sekä lisää hoivakotien ja koko hoiva-alan ymmärrystä luovan toiminnan, osallisuuden ja kohtaamisen merkityksellisyydestä ikäihmisten hoivan kehittämisessä.

Yhteistyön edellytykset ja kehittämiskohteet

Kaikkien Elossa!-hankkeen toimijoiden näkemysten pohjalta luovien toimijoiden ja hoivakotien välisten **pitkäaikaisten suhteiden rakentaminen** on ensiarvoisen tärkeää molemminpuolisen yhteistyön ja toiminnan kehittämisessä.

Luovien toimijoiden on kyettävä rakentamaan asiakas- ja yhteistyösuhteita paitsi hoivakotien asukkaisiin myös maksaviin asiakkaisiin. Pitkäaikaiset yhteistyösuhteet edellyttävät molemminpuolista sitoutumista, resurssointia, yhteistyön suunnittelua, vastuiden määrittelyä, johtamista, avointa kommunikointia ja palautteen antoa yhteistyön kehittämiseksi. Lisäksi on hyvä varautua siihen, ettei pitkäaikaisten suhteiden kehittäminen ja kehittyminen tapahdu hetkessä. Se vaatii aikaa ja panostamista.

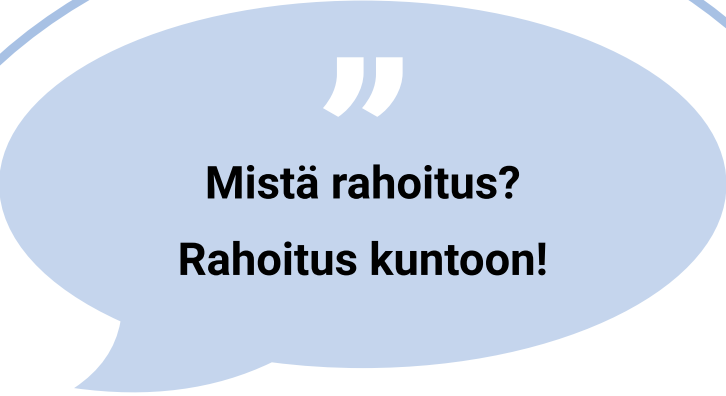
Kuva 5. Yhteistyön edellytykset ja kehittämiskohteet.

Tunnistetut haasteet yhteistyön kehittämiseksi voidaan jäsentää kuuteen eri teemaan:

1. KOORDINOINTI ja eri toimijoiden välisten suhdeverkoston kehittäminen on yhteistyöalustan toimivuuden kannalta keskeistä. Suhdeverkostossa voi olla sekä pitkäaikaisia sopimus pohjaisia yhteistyösuhteita että lyhytkestoisempia toimijoiden välisiä suhteita, jotka muodostuvat kulloisenkin tarpeen mukaan. Erilaisten räätälöityjen luovien palvelu- tai kulttuuripakettien kehittäminen hoivakotien tarpeisiin osaksi hoitoa koettiin toivottuna tulevaisuudennäkymänä. Näiden ideointi, innovointi ja tuotteistaminen edellyttää yhteistyöalustan toimijoiden yhteistyötä. Koordinaattorin rooli voi olla myös hyvinvointialueilla, kunnilla tai kaupungeilla. Veturitoimijan merkitys rahoituksen hankkijana koettiin erittäin tärkeäksi.

2. KOHDERYHMÄTUNTEMUKSEEN tulisi panostaa huolella: ikäihmisten toimintakyvyn, taustojen ja toiveiden tietämys ovat oleellisia luovien palveluiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyön rakentaminen edellyttää vuoropuhelua ja avointa kommunikointia toiminnan ja tarpeiden ymmärtämiseksi, jotta keskinäinen luottamus pääsisi rakentumaan.

3. LUOVAHOIVA-ASENNETTA tulisi entisestään vahvistaa. On ensisijaisen tärkeää, että päättäjät, hoivakotien johto, henkilökunta, omaiset, koulutusorganisaatiot ymmärtävät luovan toiminnan merkityksen hoivakodin asukkaiden kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Hoivatyön tulisi kehittyä vanhakantaisista käytännöistä kohtaamisiksi, jossa jokaisella on oikeus tulla huomioituksi ja hyväksytyksi omana arvokkaana yksilönään. Hoivatyössä vallitseva taidekäsitelmä kaipaa myös uudistamista kohti sosiaalisempaa taidekäsitelmää, sillä luova toiminta ei voi olla pelkästään passiivista kuuntelemista ja taiteen vastaanottamista, vaan sen on oltava osallistavaa.

**Mistä rahoitus?
Rahoitus kuntoon!**

4.

RAHOITUS nousi Elossa!-hankkeessa keskeiseksi edellytykseksi luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyön kehittämisessä. Rahoituspohjan laajentaminen edellyttää rahoittajien ymmärrystä luovan toiminnan ja kohtaamisen merkityksellisyydestä hoivakotien toiminnan ja sen laadun sekä laajemmin koko vanhustyön kehittämisessä. Mahdollisiksi luovan toiminnan rahoittajiksi tunnistettiin useita eri tahoja (kuva 1). Esimerkiksi omaisten rooli luovan toiminnan rahoittamisessa hoivakodeissa asuville läheisilleen on yksi hankkeen aikana nousseista ehdotuksista. Kaikkien toimijoiden on saatava työstään kilpailukykyistä palkkaa tai korvausta, joten myös hoivakotiorganisaatioilta kaivataan lisäresursseja luovan toiminnan hyödyntämiseen ja hoivahenkilöstön luovien menetelmien osaamisen kehittämiseen. Kannattavien liiketoimintamallien luominen on yksi jatko- ja pilottihankkeen tärkeimmistä tehtävistä.

5.

KOULUTUKSEN uudistamista ja kehittämistä tarvitaan sekä luovilla aloilla että hoiva-alalla, koska siten voidaan tehokkaasti vaikuttaa tulevaisuuden tekijöiden työotteeseen ja asenteisiin. Uudistukset vaativat päättäjiltä ja johtajilta rohkeutta sekä eräänlaista muutosagentin roolia.

6.

VIESTINTÄ JA TUTKIMUS tukevat tietoisuuden kehittymistä, arvostavaa asennemuutosta, vaikuttavuutta, uusien monitahoisten yhteistyösuhteiden rakentamista sekä uusia innovaatiota ja liiketoiminnan uudistamista. Viestinnän kautta voidaan myös edistää sitoutumista luovaan toimintaan pitkäjänteisesti, jotta toiminnasta saataisiin myös luotettavaa ja julkaistavaa

tutkimustietoa. Tutkittu tieto lisääi luovan toiminnan hyötyjen ymmärrystä ja arvostusta sekä mahdollistaisi vaikuttavuuden ja laadun arviointia.

Digitaalisuus ja teknologiset ratkaisut ovat hyödyllisiä apuvälineitä luovassa toiminnassa. Elossa!-hankkeeseen osallistuneissa hoivakodeissa erilaiset tekniset ja digitaaliset ratkaisut olivat jo hyvin käytössä, ja hoivakotien edustajien näkemysten mukaan niiden käyttö tulee lisääntymään entisestään tulevaisuudessa. Esimerkiksi musiikin ja konserttien kuuntelussa, lehtien ja kirjojen lukemisessa, kuvien ja elokuvien katsomisessa hyödynnetään internetiä, äänikirjoja ja tabletteja. Moniaistillisempia elämyksiä puolestaan saadaan esimerkiksi aistihuoneissa ja virtuaalilaseilla.

Kommunikoinnissa omaisten, ystävien ja luovien toimijoiden kanssa voi hyödyntää videopuheluita tai muita viestintäsovelluksia. Luovaa toimintaa voi myös toteuttaa yhteistyössä ulkopuolisten tahojen, kuten koulujen, seurakuntien tai yhdistysten kanssa videopuheluiden avulla. Internetiä ja tabletteja voi hyödyntää myös tietovisailuihin ja kilpailuihin osallistumisessa erilaisten sovellusten avulla. Fyysisistä aktiivisuutta taas voi lisätä liikuntapeleillä ja aktiivisuutta mittaavilla sovelluksilla.

Lisäksi teknologiaa voi hyödyntää toiminnan suunnittelussa siten, että toimintaan osallistetaan henkilöstön ja asukkaiden lisäksi myös omaiset. Teknologian hyödyntäminen tekee myös toiminnan dokumentoinnista helpompaa, kun toiminnasta jää digitaalinen jälki.

” **Osallistava sosiaalinen taide lisää vuorovaikutusta sekä kokemusta nähdyksi, kuulluksi ja arvostetuksi tulemisesta.**

3

Käytännön vinkit luoville toimijoille ja hoivakodeille yhteistyön onnistumiseksi

Luova toiminta herättää kiinnostusta ja innostusta. Se ei ole ikään, sukupuoleen, yhteiskunnalliseen asemaan tai mihinkään muuhunkaan sidonnainen. Tekeminen ja sen muoto kumpuavat hoitavan tahon arvoista ja tahdosta, joiden myötä arkeen voidaan sisällyttää mielekästä ja aktivoivaa toimintaa niin asukkaille kuin henkilöstöllekin. Luovuus liittyy ihmisten jokapäiväiseen tekemiseen, ja sen avulla voidaan herätellä niin yksilöissä kuin yhteisöissäkin uusia tapoja toimia.

• Tutkimusten mukaan hoitajat suhtautuvat pääsääntöisesti positiivisesti luovien menetelmien käyttöön hoidon tukena. Luovien menetelmien hyödyntäminen omassa työssä lisää hoitajien tyytyväisyyttä työhönsä, parantaa työilmapiiriä sekä luo tunnetta omasta työstä nauttimisesta.

• Lisäksi hoitajat ovat tuoneet esille, että yhteinen luova tekeminen lisää heidän kiinnostustaan asukasta sekä tämän elämänhistoriaa kohtaan, mikä puolestaan syventää hoitajan ja asukkaan välistä hoitosuhdetta, sekä parantaa asukkaan hoidon laatua.

• Elossa! Vanhustyön luovemmat kasvot -podcastsarja (2022), jakso 6. Seniorisäätiön hoitajien kokemuksia luovista menetelmistä (2:15)

Elossa!-hankkeen kautta hoiva-alan toimijat saivat käyttöönsä työkaluja ja uusia työtapoja, jotka ovat avartaneet heidän näkökulmiaan sekä tarjonneet ahaa-oivalluksia. Hankkeessa opittu tekeminen ei kulminoidu pelkästään yhteen tiettyyn asiaan, vaan sillä on kauaskantoisemmat vaikutukset, kun ikäihmisten hoiva- ja hoitopalveluita pystytään kehittämään mielenkiintoisemmiksi, jolla on selkeä positiivinen vaikutus myös alan opiskelijoiden suhtautumiseen alaa kohtaan.

• Luova toiminta tuo mukanaan arjen luksusta, erilaista toimintamallia ja -tapaa. Ilman luovien toimijoiden osaajia sitä on kovin vaikeaa jalkauttaa palvelukoteihin. Eli tarvitaan ihmisiä, joilla on työkalut, osaaminen ja innostus, jotta saadaan meidän henkilöstömme mukaan. Tämän hankkeen osalta meillä on noussut valtavasti se tahto ja halu ottaa tällaiset luovat toiminnot osaksi arkea, ja mielestäni se on myös laatukysymys eli haluamme tarjota muutakin kuin pelkästään hoivaa ja hoitoa meidän ikäihmisillemme. Tähän vaaditaan osaajia, sillä ei lähde itsestään, jos ei ole työkaluja ja opastusta siihen itse tekemiseen.

Elossa! Vanhustyön luovemmat kasvot -podcastsarja (2022),

jakso 3. Tutkitulla tiedolla tukea luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyöhön (2:10)

” Luovan toiminnan ennakkosuunnittelu on tärkeää, mutta on annettava tilaa muuttuville ja ennakoimattomille tekijöille.

Toteutuksessa on oleellista läsnäolo, kohtaaminen ja herkkyys. Jokaisen on tärkeää tulla huomioituksi ja hyväksytyksi sellaisena arvokkaana yksilönä kuin on.

Huumori on hyvä työväline!

Hankkeessa tuotetussa kartoituksessa, jossa pyrittiin löytämään suuntaviivoja ja tukea hoivakotien sekä luovan toiminnan yhteistyön kehittämiseen tulevaisuudessa, kaikista korkeimmalle arvotettiin musiikkia. Toiseksi eniten arvostusta keräsi sanalliseen ilmaisuun liitetyt menetelmät. Kolmanneksi pidetyimpiä olivat liikkuminen ja tanssi. Näiden lisäksi esille nousivat myös kulttuuritapahtumat ja konsertit, taidenäyttelyt, luontoläheisyys ja eläinten avustuksella toteutetut menetelmät.

Ikäihmisten osalta luova toiminta rikastuttaa päiväsaikaista tekemistä ja luovan toiminnan osalta ajattelen, että jos halutaan tehdä ikäihmisten palveluita uudella tavalla ja tuottaa ikäihmisille jotakin uusia kokemuksia, niin se luova toiminta on aivan ehdoton asia mielestäni siinä kokonaisuudessa, ja se tuottaa parempaa elämänlaatua, toisaalta se myös rikastuttaa ikäihmisen päiväsaikaista tekemistä, mitä mielestäni kuuluu olla iästä riippumatta.

Elossa! Vanhustyön luovemmat kasvot -podcastsarja (2022),
jakso 3. Tutkitulla tiedolla tukea luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyöhön (2:10)

Merkityksellisyytensä vuoksi on tärkeä sisällyttää luovaa toimintaa enenevässä määrin hoivakotien asukkaiden sekä samalla myös hoitajien arkeen. Samanaikaisesti luovien alojen toimijat saavat harjoittaa ja kehittää omaa toimintaansa. Luovat menetelmät innostavat niin asukkaita, omaisia kuin henkilöstöäkin, ja toiminnalla nähdään pelkästään laaja-alaisia positiivisia vaikutuksia.

The background is a solid blue color. On the left side, there are white line-art drawings of hands, with fingers spread. In the center, there is a white wavy, zigzag pattern. The number '4' is centered in the middle of the page.

4

Toimialarajoja ylittävällä yhteistyöllä kohti toiminnan uudistamista

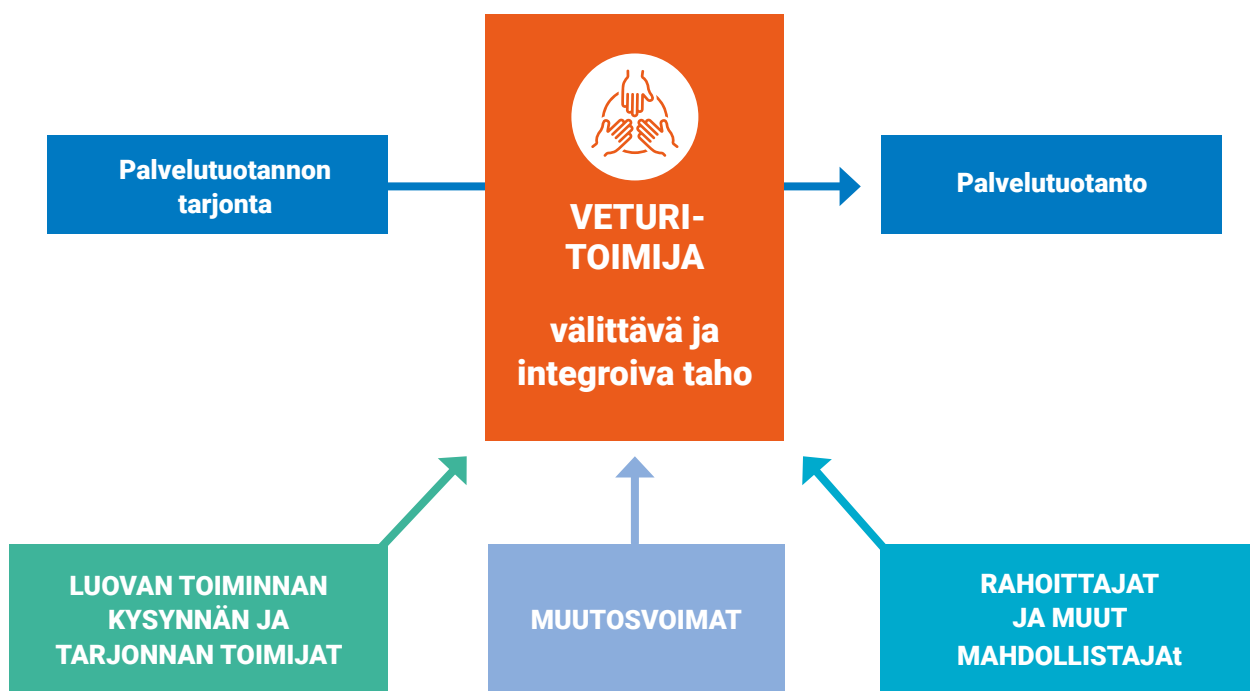
Suomalaisessa arvomaailmassa on vahva ymmärrys siitä, että vanhuus on tärkeä osa elämää, ja arvokas vanhuus on yhteiskunnalle keskeinen tavoite. Suomessa on jo paljon erityistä osaamista, joka liittyy hoivatyöhön ja luovan toiminnan hyödyntämiseen hoivatyössä. Elossa!-hankkeen kartoituksen perusteella esimerkkeinä tästä ovat halukkuus kokeiluihin sekä rohkeus toteuttaa pilotteja, joilla voidaan parantaa hoivatyötä ja asukkaiden elämää.

Hoitajien erityislahjakkuuksien kunnioittaminen ja hyödyntäminen, hoivakotien matalat organisaatiohierarkiat, valmius yhteiskehittämiseen ja hyvä koulutus luovat vahvan perustan uudistumiselle ja muun muassa luovan toiminnan tehokkaalle käyttöönotolle hoivakodeissa. Luovan toiminnan kautta voidaan edelleen vahvistaa suomalaisten hoivakotien jo perinteisesti hyviä ja asukaskeskeisiä toimintatapoja. Tavallaan luova toiminta onkin suomalaisessa hoivakulttuurissa yksi olemassa olevien hyvien hoitoperinteiden ilmenemismuodoista.

Luovan toiminnan näkyväksi tekeminen on yksi keskeisistä edellytyksistä, jotta suomalaista osaamista luovasta toiminnasta voitaisiin syventää hoivakotiympäristössä. Elossa!-hankkeen kaltaiset kokonaisuudet mahdollistavat uudenlaisia keikiluja ja teorioiden pilotointia. Samalla ne lisäävät onnistumisten ja yhteistyön näkyvyyttä ja tuloksellisuutta. Hyvät asiat ja tulokset voidaan jalkauttaa ympäristöön niistä tiedottamalla, viestimällä ja niitä levittämällä.

Innostavien esimerkkien lisäksi Elossa!-hankkeen tulokset osoittavat tarvetta rahoitusmallien tarkastelulle. Selkeät yhtymäkohdat hoivakotien strategiaan sekä julkisen ja yksityisen rahoituksen täsmentyminen ovat tärkeitä mahdollistajia luovan toiminnan ammattimaiselle toteutukselle hoivakotiympäristössä. Luova-Hoiva-yhteistoimintamallissa (kuva 1) korostuu tarve asialle omistautuneelle verkostotoimijalle, joka edistäisi hoivakotien ja luovien alojen toimijoiden yhteistyötä ja kehittäisi sitä järjestelmällisesti eteenpäin. Alla on yksinkertaistettu kuva mallista (kuva 6).

Mitä määrätietoisemmin kyetään etenemään eri toimialojen siiloutuneesta toiminnasta kohti toimialarajoja ylittävää yhteistyötä, sitä vahvempaa tulevaisuuden kilpailukykyä on mahdollista luoda. Hoivakotien ja luovien toimijoiden yhteistyö ylittää toimialarajat, edistää hoivakotiympäristön ja toimintaperiaatteiden uudistumista sekä luo uusia liiketoiminta- ja työllistymismahdollisuuksia luovan alan toimijoille vahvistaen molempia osapuolia.

Kuva 6. LuovaHoiva-yhteistoimintamalli.

Aiheeseen liittyviä julkaisuja

Elossa! Vanhustyön luovemmat kasvot -podcastsarja (2022).

<https://open.spotify.com/show/4rLoGOvCdNVLmfM3NWr9yW>

Yhdeksän jaksoa:

1. Luova mindset ikäihmisten hoidossa – tulevaisuuden kuvien hahmottelua
2. Arjen draamaa
3. Tutkitulla tiedolla tukea luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyöhön
4. Kohti luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyömallia
5. Tarinamummon matkassa
6. Seniorisäätiön hoitajien kokemuksia luovista menetelmistä
7. Ovatko digitaaliset kulttuuripalvelut hoivakotien tulevaisuutta?
8. Elossa is alive! – revisiting the project
9. Elossa! – kohokohdat, karikat ja visiot

Asikainen, M. (2022). Elossa!-hankkeen luova työ tuo eloa ja iloa hoivakotien arkeen. STT. Julkaistu 8.11.2022.

Asikainen, M. & Saloranta, P. (2022). Yhteiskehittämisestä apua luovien alojen ahdinkoon. eSignals. Julkaistu 5.12.2022.

Bethell, S. & Honkonen, A. (2021). Taidetta ja kulttuuria hoivakoteihin - eloa ikääntyneiden arkeen! Laurea Journal. Julkaistu 8.9.2021.

Bethell, S. (2022a). Omannäköistä taidetta hoivakodissa. Laurea Journal. Julkaistu 28.3.2022.

Bethell, S. (2022b). Tarinamummo. Laurea Journal. Julkaistu 7.12.2022.

Bethell, S. & Soini, S. (2022). Merkityksellinen arki hoivakodissa. IkäNYT!, 9/2022. Julkaistu 26.10.2022.

Eerola, A.-R. & Rosenström, M. (2022). Luovat menetelmät hoivakodin arjessa – Seniorisäätiön hoitajien kokemuksia. Geroblogi. Julkaistu 21.12.2022.

Humala, I. & Ruohonen, A. (2022a). Rakkautta ja lämpöä, taidetta, kulttuuria. ProTerveys, 2/2022.

- Humala, I. & Ruohonen, A. (2022b). Luova yhdessä tekeminen tuo elävää lisäarvoa ikäihmisten hoivaan. eSignalsPro. Julkaistu 01.11.2022.
- Humala, I. & Ruohonen, A. (2022c). Tutkitulla tiedolla tukea luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyöhön. eSignals. Julkaistu 16.11.2022.
- Humala, I. & Ruohonen, A. (2023). Luova toiminta voimaannuttaa sekä hoivakotien asukkaita että työntekijöitä. Kuntalehti. Julkaistu 11.1.2023.
- Humala, I. & Saaranen, P & Ruohonen, A. (2022). Tutkitulla tiedolla suuntaa luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyöhön. eSignals. Julkaistu 25.11.2022.
- Kukkonen, S., Nikina-Ruohonen, A., Rosenström, M. & Soini, S. (2021). Elossa!-hankkeella luovia elämyksiä ikääntyneiden arkeen. Geroblogi. Julkaistu 28.9.2021.
- Kukkonen, S., Nikina-Ruohonen, A., Rosenström, M. & Soini, S. (2022). Draamasta iloa hoivakotien arkeen. Geroblogi. Julkaistu 10.2.2022.
- Linnamäki, J. (2022). Draamayrittäjän haasteita hoivakotiympäristössä. Laurea Journal. Julkaistu 9.12.2022.
- Linnamäki, J., Anttonen, M. & Hagman, T. (2022). Rakkaus ei katoa. Laurea Journal. Julkaistu 4.4.2022.
- Ruohonen, A. & Humala, I. (2022). Kohti luovien toimijoiden ja hoivakotien yhteistyömallia. eSignals. Julkaistu 16.11.2022.
- Soini, S. & Bethell, S. & Honkonen, A. (2022). Unelmien hoivakotia rakentamassa – miten luoda muistisairaalle toimiva koti. Laurea Journal. Julkaistu 7.12.2022.
- Soini, S., Ruohonen, A. & Eerola, A.-R. (2022). Alive! –the project brings creativity to nursing homes. Teoksessa T. Brandt, H. Kuusisto-Ek, L. Unkari-Virtanen, S. Ketonen-Oksi & T. Wikström (toim.), 3UAS-konferenssi: Johtaminen ja yrittäjyys – osa 4.

Liite: LuovaHoiva-yhteistoimintamallin kehitysvaiheet ja menetelmät.

Työvaihe	Teema	Tutkimusmenetelmä	Ajan-kohta	Kohderyhmä
Alkukartoituskysely	Hoivakotien tarpeiden ymmärtäminen ja luovan toiminnan lähtökohdat hoivakodeissa	Kvantitatiivinen onlinekysely	8.6.–8.8. 2021	Seniorisäätiön Hoivakotien johto ja hoivahenkilöstö (N 21)
Alkukartoitushaastattelut		Teemahaastattelu	kesä-elokuu 2021	Seniorisäätiön Hoivakotien johto ja hoivahenkilöstö (N 15)
Tulosten esittely Elossa!-hankkeen aloitustyöpajassa		Tulosten analysointi	21.9.2021	Kaikki toimijat
Ideointi- ja valmistelutyöpajat (3 kpl) Yksilö- ja ryhmäsparraukset luoville toimijoille	Luovien toimijoiden tukeminen	Havainnointi	joulukuu 2021 – kevät 2022	Luovat toimijat
Luovat pajat: Draamapajat (4 kpl) Kuvapajat (4 kpl) Musapajat (3 kpl)	Luovan toiminnan pilotointi ja arviointi	Havainnointi	18.10.2021 - 26.4.2022	Luovat toimijat Hoivakotien asukkaat Hoivahenkilöstö Hanketoimijat
		Luovien toimijoiden itsereflektiot	18.10.2021 - 26.4.2022	Luovat toimijat
		Puolistrukturoitu onlinekysely	toukokuu 2022	Hoivahenkilöstö (N 9)
		Työpajapalautteiden purku ja analysointi	1.6.2022	Luovat toimijat Hanketoimijat
Matchmaking-tilaisuus	Luovien toimijoiden pitchaukset	Arviointilomake kunkin pitchauksesta	4.5.2022	Luovat toimijat Hanketoimijat Hoivakotien edustajat Ohjausryhmä
Luovien toimijoiden keskustelutilaisuus	Näkemykset sidosryhmistä, luovan toiminnan haasteista ja mahdollisuuksista	Osallistava monivaiheinen ryhmätyö galleriakävelynä	29.9.2022	Luovat toimijat Hanketoimijat
Hoivakotien työntekijöiden keskustelutilaisuus		Osallistava monivaiheinen ryhmätyö galleriakävelynä	7.11.2022	Hoivakotien johto ja hoivahenkilöstö Hanketoimijat
Loppukysely	Toimintamallin validointi	Kvantitatiivinen onlinekysely	24.11.–9.12. 2022	Luovat toimijat Hoivakotien johto ja hoivahenkilöstö Hanketoimijat Ohjausryhmä (N 15)
Ohjausryhmän kokous	Yhteistyöoppaan ja -mallin esittely	Osallistava monivaiheinen ryhmätyö galleriakävelynä	19.1.2023	Ohjausryhmän jäsenet Hanketoimijat
Hanketoimijoiden palaveri	Yhteistyöoppaan ja -mallin sekä kvanttitutkimuksen tulosten esittelyt	Palautekeskustelu	23.1.2023	Hanketoimijat
Työpajat hoivakodeissa	Luova toiminnan merkitys	Haastattelut, jotka videoidaan ja editoidaan päätöstilaisuuteen	1.2., 3.2. ja 15.2.2023	Asukkaat ja hoivahenkilöstö
LuovaHoiva-toimintamallin ja oppaan julkistaminen	Käytännön kokeilujen kautta tuotettu ja testattu LuovaHoiva-yhteistoimintamalli ja -opas	Osallistava esitys	Päätöstilaisuus 23.3.2023	Kaikki toimijat ja sidosryhmät

